

Indicatoren van sociale bescherming in België vergeleken met de Europese Unie.

Inleiding

In januari 2010 publiceerde de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid een interessante brochure over: “*Indicatoren van sociale bescherming in België*” Hierin worden een aantal gegevens over de Sociale Zekerheid van België vergeleken met die van de Europese Unie (EU15 tenzij anders vermeld). Eén van de hoofddoelstellingen is het bestaan van dergelijke indicatoren bij professionals en het grote publiek bekend te maken.¹

De indicatoren worden ingedeeld in resultaatindicatoren, middelenindicatoren en contextindicatoren. We richten ons vooral op de eerste twee;

Denkend vanuit de sociale zekerheid zou je verwachten dat de middelen bestaan uit de tientallen miljarden die er langs allerlei kanalen ingestopt worden en dat de resultaten bestaan uit allerlei uitkeringen, zoals de kinderbijslagen, de werkloosheid, de pensioenen, de ziekteverzekering, enz. gemeten in functie van de doelgroepen zowel in de hoogte als in de tijd. En dit vergeleken met dezelfde uitkeringen in de andere Europese landen. Mis. Wat we zo-even resultaten noemden zijn middelen.

Resultaten zijn de uitkomst van deze middelen. M.a.w. wat is het effect, de doeltreffendheid, van deze middelen in termen van sociale bescherming. Bijvoorbeeld: armoederisico, inkomensongelijkheid, werkzaamheidsgraad, werkloosheidsgraad, percentage personen met onvervulde behoefte medisch onderzoek, percentage kinderen in huishoudens zonder betaald werk, percentage huishoudens in overbevolkte woningen, en andere.

Een kritische beschouwing over de relativiteit van doel en middelen, bijvoorbeeld in een opeenvolging van middelen die leiden tot resultaten en waarbij ieder resultaat het middel is voor een volgend doel, laten we buiten beschouwing.

We laten wel opmerken dat meerdere resultaatindicatoren niet het resultaat zijn van de sociale zekerheid maar van de inzet van andere middelen zoals tewerkstelling en onderwijs. Of het resultaat zijn van het migrantenbeleid of van de bruto inkomens die afgesproken worden tussen werkgevers en werknemers of van het belastingstelsel.

De indicatoren worden verzameld rond een aantal onderwerpen die we in de komende Nieuwsbrieven zullen behandelen.

De gegevens steunen in hoofdzaak op de EU-SILC-enquête (in België bij 5.000 gezinnen). Het gaat altijd over de laatst gepubliceerde gegevens; meestal is dit 2007 voor de EU15: België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Denemarken, Ierland, UK, Griekenland, Portugal, Spanje, Finland, Oostenrijk, Zweden.

¹ U kunt deze brochure gratis krijgen via: secretariaat.bertels@minsoc.be

De arbeidsmarkt

a. Middelen:

- 1.* De uitgaven voor werkloosheid (3,3 % van het bbp) bedragen ruim het dubbele van de EU15. Het verschil nam de laatste jaren nog toe.
- 2.* Levenslang leren (6,8 % in de groep 25 – 64) jaar ligt 4,2 %-punten onder het EU15-cijfer. De afstand is sinds 2000 nog toegenomen.

b. Resultaten:

- 1.* Bij de mannen ligt de werkgelegenheidsgraad (68,6 %) 5,6 %-punten onder de EU15. Het verschil is sinds 2000 toegenomen.
- 2.* Bij de vrouwen ligt de werkgelegenheidsgraad (56,2 %), niettegenstaande een flinke stijging in de laatste jaren, 4,2 %-punten onder de EU15. Het verschil is sinds 2000 zelfs nog toegenomen.
- 3.* De werkgelegenheidsgraad stijgt met het opleidingsniveau. Voor de werkenden met niveau hoger onderwijs is er geen verschil met Europa (83,8 %). Voor de werkenden met hoger secundair onderwijs+ ligt de werkgelegenheidsgraad (65,6 %) 6,3 %-punten onder de EU15. Voor de werkenden met ten hoogste lager secundair onderwijs ligt de tewerkstellingsgraad (40,2 %) 10,8 %-punten onder de EU15.
- 4.* Bij de oudere werknemers (leeftijdsgroep 55 – 64 jaar) ligt de werkgelegenheid (34,5 %) 12,9 %-punten onder EU15.
- 5.* De gemiddelde uitstapleeftijd uit de arbeidsmarkt ligt voor de mannen iets onder en voor de vrouwen iets boven EU15. Voor de vrouwen is de uitstapleeftijd gestegen van 55,9 in 2001 naar 61,9 in 2007. Let wel: het gaat hier zowel om werkenden als niet-werkenden.
- 6.* De totale werkloosheidsgraad (7,5 % in 2007) lag in de periode 1998-2005 onder het EU25cijfer. Sinds 2006 erboven. De langdurige werkloosheidsgraad (3,3 %) ligt 0,7 %-punten hoger dan EU15.
- 7.* Het percentage huishoudens waar geen enkel volwassen gezinslid aan het werk is (12 %) is beduidend hoger dan het EU15 gemiddelde (9 %). Het behoort tot de hoogste in de EU15.
- 8.* Het armoederisico bij de werkende bevolking (3 %) behoort tot de laagste in de EU15 en is aanzienlijk lager dan het EU15 gemiddelde (7 %).